

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΠΡΟΤΥΠΑ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΑΞΙΑΣ ΣΕ ΕΥΡΩ

I Εισαγωγή

Η επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών αποτελεί σημαντικότερη λειτουργία των κεντρικών τραπεζών και σκοπός της είναι να εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών και να συμβάλλει στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Η λειτουργία της επίβλεψης την οποία επιτελεί το Ευρωσύστημα¹ αναγνωρίζεται από τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (εφεξής η “Συνθήκη”) και από το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) (εφεξής το “Καταστατικό”). Το άρθρο 105 παράγραφος 2 της Συνθήκης και το άρθρο 3 του Καταστατικού ορίζουν ότι “τα βασικά καθήκοντα του ΕΣΚΤ είναι [...] να προωθήει την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών”.

Το καθήκον του Ευρωσυστήματος να προωθήει την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών συνίσταται στο να μεριμνά για την ασφάλεια και την αποδοτικότητα των συστημάτων πληρωμών και για την ασφάλεια των μέσων πληρωμών. Το Ευρωσύστημα περιέγραψε σε γενικές γραμμές το ρόλο που διαδραματίζει στην επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών σε δημόσια δήλωσή του το 2000.² Έχει υιοθετήσει διάφορα ελάχιστα πρότυπα για την πολιτική του όσον αφορά την επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών, τα οποία θα πρέπει να τηρούν οι φορείς παροχής υπηρεσιών συστημάτων πληρωμών. Παραδείγματα των προτύπων επίβλεψης είναι η έκθεση του 1998 για το ηλεκτρονικό

χρήμα³ και τα πρότυπα της Ομάδας των 10 (G10) με τίτλο “Core Principles for Systemically Important Payment Systems (Core Principles)”⁴, τα οποία υιοθετήθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ τον Ιανουάριο του 2001.

Το παρόν σημείωμα εξετάζει διεξοδικά τα πρότυπα επίβλεψης που εφαρμόζονται στα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών και των πανευρωπαϊκών συστημάτων. Εξηγεί τη μεθοδολογία που χρησιμοποιεί το Ευρωσύστημα, για να προσδιορίσει διαφορετικές κατηγορίες συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας, και διευκρινίζει ποια πρότυπα επίβλεψης εφαρμόζονται στην κάθε κατηγορία. Συγκεκριμένα, σκιαγραφεί τα νέα πρότυπα που εφαρμόζονται στα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας, τα οποία διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο στη λειτουργία της οικονομίας. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα επανεξέτασε τις συνέπειες που έχει ο προσδιορισμός και η αναγγελία εκ μέρους των κρατών μελών συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας βάσει του άρθρου 10 της οδηγίας για το αμετάκλητο του διακανονισμού (ΟΑΔ).

1 Το Ευρωσύστημα αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) των κρατών μελών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Το Ευρωσύστημα διοικούν το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ.

2 “Role of the Eurosystem in the field of payment systems oversight”, ΕΚΤ, Φραγκφούρτη, Ιούνιος 2000.

3 “Report on electronic money”, ΕΚΤ, Φραγκφούρτη, Αύγουστος 1998.

4 “Core Principles for Systemically Important Payment Systems” (αναφέρεται επίσης ως “Core Principles Report”), Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (www.bis.org), Βασιλεία, Ιανουάριος 2001.

2 Ταξινόμηση των συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ

Η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ, στο πλαίσιο της λειτουργίας επίβλεψης που έχουν αναλάβει, καθιέρωσαν μια κοινή μεθοδολογία για την ταξινόμηση των συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ και την εφαρμογή των σχετικών προτύπων. Τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ θα πρέπει να συμμορφώνονται με ένα εναρμονισμένο σύνολο προτύπων επίβλεψης ανάλογα με το βαθμό στον οποίο η δυσλειτουργία αυτών των συστημάτων θα μπορούσε να διαταράξει τις χρηματοπιστωτικές αγορές ή/και την οικονομία γενικά. Όταν η διαταραχή ενός συστήματος πληρωμών μικρής αξίας απειλεί τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών, το Ευρωσύστημα απαιτεί από τα επηρεαζόμενα συστήματα να τηρούν το σύνολο των Βασικών Αρχών. Όταν η διαταραχή ενός συστήματος πληρωμών μικρής αξίας δεν έχει συστημικές συνέπειες αλλά θα μπορούσε, ωστόσο, να έχει σημαντικές επιπτώσεις, λόγω του ότι το εν λόγω σύστημα πληρωμών έχει εξέχουσα σημασία για τη λειτουργία της πραγματικής οικονομίας, τότε το σύστημα αυτό θα πρέπει να τηρεί ένα υποσύνολο των Βασικών Αρχών (εφεξής “πρότυπα πληρωμών μικρής αξίας”). Τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας που δεν ανήκουν σε καμία από τις δύο αυτές προαναφερθείσες κατηγορίες πρέπει να τηρούν τα σχετικά πρότυπα επίβλεψης που έχουν ενδεχομένως οριστεί για αυτά.⁵

2.1 Συστημικώς σημαντικά συστήματα πληρωμών μικρής αξίας

Οι Βασικές Αρχές προωθούν την ασφάλεια και την αποδοτικότητα των συστημάτων πληρωμών και θέτουν πρότυπα που ισχύουν για όλα τα συστημικώς σημαντικά συστήματα πληρωμών (Systemically Important Payment Systems – SIPSs) ανά τον κόσμο. Σύμφωνα με την έκθεση για τις Βασικές Αρχές, ένα σύστημα πληρωμών θεωρείται συστημικώς σημαντικό, εάν είναι

ικανό να προκαλέσει διαταραχές ή να μεταδώσει κραδασμούς σε ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό σύστημα στο εσωτερικό μιας χώρας ή ακόμη και διεθνώς. Οι κύριοι προσδιοριστικοί παράγοντες από την άποψη αυτή είναι η αξία και η φύση των πληρωμών τις οποίες επεξεργάζεται το σύστημα. Ένα σύστημα είναι πιθανότατα συστημικής σημασίας εάν ισχύει τουλάχιστον μία από τις παρακάτω προϋποθέσεις: i) είναι το μοναδικό ή το κυριότερο σύστημα πληρωμών σε μια χώρα ως προς τη συνολική αξία των πληρωμών, ii) διεκπεραιώνει κυρίως πληρωμές μεγάλων ποσών ή iii) χρησιμοποιείται για το διακανονισμό συναλλαγών στις χρηματοπιστωτικές αγορές ή για το διακανονισμό πληρωμών άλλων συστημάτων. Κάθε SIPS οφείλει να συμμορφώνεται και με τις δέκα Βασικές Αρχές. Ενώ όλα τα συστήματα πληρωμών μεγάλης αξίας στη ζώνη του ευρώ θεωρούνται συστημικώς σημαντικά, ορισμένα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας ενδέχεται να είναι και αυτά συστημικώς σημαντικά και για το λόγο αυτό θα πρέπει να πληρούν το σύνολο των Βασικών Αρχών. Οι κεντρικές τράπεζες του Ευρωσυστήματος επανεξετάζουν σε τακτά διαστήματα τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ και ενδέχεται να συμπεράνουν ότι ορισμένα από αυτά πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστούν SIPS με βάση τη συστημική τους σημασία σε ένα δεδομένο περιβάλλον.

Κατά την αξιολόγηση της συστημικής σημασίας ενός συστήματος πληρωμών μικρής αξίας, η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ θα λαμβάνουν υπόψη τη διείσδυση στην αγορά εντός της αντίστοιχης αγοράς πληρωμών μικρής αξίας, τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που σχετίζονται με το σύστημα

⁵ Όπως εξηγείται στην προαναφερθείσα δήλωση της ΕΚΤ με τίτλο “Role of the Eurosystem in the field of payment systems oversight”, οι ΕθνΚΤ μπορούν να συμπληρώσουν την κοινή πολιτική επίβλεψης που περιγράφεται εδώ με μέτρα ειδικά προσαρμοσμένα σε αυτά τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας.

και τον κίνδυνο αλυσιδωτών αντιδράσεων. Θα βασίζονται στους ακόλουθους δείκτες:

- *Διείσδυση στην αγορά:* Σε χώρες όπου δεν διατίθεται εναλλακτικό σύστημα για τη διεκπεραίωση πληρωμών μικρής αξίας, δεν θα υπήρχε γενικά εναλλακτική δίοδος πληρωμών για το κοινό για την εκτέλεση πληρωμών μικρής αξίας, σε περίπτωση μη λειτουργίας του εν λόγω συστήματος. Ο όγκος των πληρωμών που επεξεργάζεται ένα τέτοιο σύστημα είναι συνήθως υπερβολικά μεγάλος για να διεκπεραιωθεί από το σύστημα διακανονισμού σε συνεχή χρόνο (ΣΔΣΧ). Αυτό συνήθως ισχύει και σε περιπτώσεις όπου υπάρχουν αρκετά συστήματα πληρωμών μικρής αξίας, αλλά ένα μόνο σύστημα επεξεργάζεται την πλειονότητα των πληρωμών. Επιπροσθέτως, τα τεχνικά πρότυπα του εν λόγω συστήματος μπορεί να διαφέρουν από τα πρότυπα του ΣΔΣΧ και άλλων συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας, πράγμα που σημαίνει ότι θα ήταν τεχνικά αδύνατον να εκτελεστούν πληρωμές μικρής αξίας, ακόμη και αν ο όγκος των πληρωμών δεν αποτελούσε πρόβλημα. Η αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων ενός μοναδικού ή χρησιμοποιούμενου σε μεγάλο βαθμό συστήματος πληρωμών μικρής αξίας σε συγκεκριμένη χώρα θα μπορούσε επομένως να απειλήσει την εμπιστοσύνη του ευρύτερου κοινού στο σύστημα πληρωμών και το νόμισμα. Έτσι, η μη ύπαρξη εναλλακτικού συστήματος ή ρύθμισης πληρωμών για το διακανονισμό πληρωμών μικρής αξίας ή ο υψηλός βαθμός διείσδυσης στην αγορά του αντίστοιχου συστήματος απαιτεί μεγάλη προσοχή. Ένας υψηλός βαθμός διείσδυσης στην αγορά υποδηλώνεται από μερίδιο αγοράς μεγαλύτερο του 75% της αντίστοιχης αγοράς πληρωμών μικρής αξίας, δηλαδή των πληρωμών που διεκπεραιώνονται μέσω διατραπεζικών συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας και μέσω άλλων ρυθμίσεων πληρωμών.

- *Συνολικοί χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι:* Σημαντικό παράγοντα για να εκτιμηθεί κατά πόσο ένα σύστημα πληρωμών μικρής αξίας είναι συστημικώς σημαντικό αποτελεί η αξία των πληρωμών που επεξεργάζεται το σύστημα. Συνεπώς, η έκθεση σχετικά με τις Βασικές Αρχές προσδίδει μεγάλη σημασία στην αξία των πληρωμών, καθώς υπάρχει θετικός συσχετισμός ανάμεσα στα ποσά που υποβάλλονται σε επεξεργασία και στο βαθμό πιστωτικού κινδύνου και κινδύνου ρευστότητας: όσο υψηλότερη είναι η αξία που επεξεργάζεται το σύστημα τόσο μεγαλύτερες και οι συστημικές συνέπειες. Ακόμη και αν τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας δεν αποτελούν τα κύρια συστήματα όσον αφορά τη συνολική αξία, μπορεί να επεξεργάζονται πληρωμές σημαντικής συνολικής αξίας, οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν αποφασιστική σημασία για το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ο συσχετισμός των ποσών που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε ένα σύστημα πληρωμών μικρής αξίας με τα ποσά που υποβάλλονται σε επεξεργασία στο αντίστοιχο ΣΔΣΧ διευκολύνει την αξιολόγηση των συστημικών συνεπειών του πρώτου. Όλα τα συστήματα ΣΔΣΧ της ζώνης του ευρώ θεωρούνται συστημικώς σημαντικά συστήματα πληρωμών (SIPS). Εξαιρετικά υψηλά ονομαστικά ποσά μπορεί επίσης να αποτελούν ένδειξη συστημικής σημασίας. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει συνεπώς να δίδεται σε συστήματα πληρωμών μικρής αξίας, τα οποία επεξεργάζονται πάνω από το 10% της συνολικής αξίας του αντίστοιχου ΣΔΣΧ ή επεξεργάζονται πληρωμές μέσης ημερήσιας αξίας άνω των 10 δισεκατομμυρίων ευρώ.
- *Κίνδυνος αλυσιδωτών αντιδράσεων:* Η αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων ενός συμμετέχοντα σε ένα σύστημα πληρωμών μικρής αξίας μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες για τους συμμετέχοντες που εκπληρώνουν τις

υποχρεώσεις τους, καθώς μεμονωμένα προβλήματα μπορεί να μεταδοθούν σε αυτούς. Στη χειρότερη περίπτωση αυτά τα προβλήματα θα μεταδίδονταν σε όλους τους συμμετέχοντες στο σύστημα. Ο κίνδυνος αλυσιδωτών αντιδράσεων είναι πιο εμφανής σε ένα σύστημα συμψηφισμού, αλλά και σε ένα σύστημα ακαθάριστου διακανονισμού, όπου η αδυναμία ενός συμμετέχοντα να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του μπορεί να προκαλέσει έλλειψη ρευστότητας στο σύστημα. Στοιχεία που μπορούν να συντελέσουν σε ενδεχόμενες αλυσιδωτές αντιδράσεις είναι ο βαθμός συγκέντρωσης ή το συμψηφιστικό αποτέλεσμα ενός συστήματος, ή το μέγεθος των καθαρών χρεωστικών θέσεων των συμμετεχόντων.

Αν ο συμμετέχων με τη μεγαλύτερη υποχρέωση πληρωμής σε ένα σύστημα πληρωμών δεν καλύψει την υποχρέωση αυτή και οι αξίες που επεξεργάζεται το σύστημα συγκεντρωθούν σε μικρό αριθμό συμμετεχόντων, οι χρηματοπιστωτικές συνέπειες για τους υπόλοιπους συμμετέχοντες μπορεί να είναι σημαντικές. Ένας βαθμός συγκέντρωσης 80% (δηλαδή το μερίδιο αγοράς των πέντε μεγαλύτερων συμμετεχόντων) ήδη φαίνεται να ασκεί σημαντικές πιέσεις στους υπόλοιπους συμμετέχοντες στο σύστημα. Επιπροσθέτως, σε ένα σύστημα συμψηφισμού η χρηματοοικονομική επιβάρυνση των συμμετεχόντων που εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους θα είναι σημαντική αν το σύστημα επιτυγχάνει χαμηλό λόγο συμψηφισμού⁶ και οι συμμετέχοντες έχουν σημαντικές καθарές χρεωστικές θέσεις. Οι χρηματοοικονομικές συνέπειες μιας τέτοιας αδυναμίας θα είναι ιδιαίτερα σοβαρές στην περίπτωση ακύρωσης πληρωμών για τη διενέργεια εκ νέου εκκαθάρισης. Συνεπώς, ακόμη και αν τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας διακανονίζουν μόνο σχετικά μικρές αξίες σε σύγκριση με τα ΣΔΣΧ, θα πρέπει να αξιολογούνται προσεκτικά σε

περίπτωση που παρουσιάζουν σημαντικό συμψηφιστικό αποτέλεσμα ή που η καθαρή χρεωστική θέση ενός συμμετέχοντα ανέρχεται σε σημαντικό ονομαστικό ποσό. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίδεται αν ο λόγος συμψηφισμού ενός συστήματος είναι 10% ή λιγότερο ή αν η καθαρή χρεωστική θέση των συμμετεχόντων είναι τουλάχιστον 1 δισεκατομμύριο ευρώ.

Αν ένα σύστημα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό διείσδυσης στην αγορά, υψηλούς συνολικούς χρηματοοικονομικούς κινδύνους και υψηλό κίνδυνο αλυσιδωτών αντιδράσεων, υπάρχει σαφής ένδειξη ότι το εν λόγω σύστημα είναι συστημικής σημασίας. Πέρα από αυτούς τους κοινώς συμφωνηθέντες δείκτες, οι κεντρικές τράπεζες που επιβλέπουν τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ μπορεί να λαμβάνουν υπόψη συγκεκριμένες ιδιαιτερότητες της αντίστοιχης αγοράς πληρωμών. Με την ολοκλήρωση της αγοράς πληρωμών σε ευρώ και την καθιέρωση ενός Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (Single Euro Payments Area – SEPA), οι εθνικές ιδιαιτερότητες που δικαιολογούν μια αξιολόγηση που αποκλίνει από το κοινώς συμφωνηθέν πλαίσιο του Ευρωσυστήματος αναμένεται να εξαλειφθούν με την πάροδο του χρόνου.

2.2 Συστήματα πληρωμών μικρής αξίας με εξέχουσα σημασία

Ορισμένες από τις Βασικές Αρχές είναι, κατά την άποψη του Ευρωσυστήματος, τόσο θεμελιώδεις ώστε δεν θα πρέπει να είναι υποχρεωτικές μόνο για τα SIPS, αλλά θα πρέπει να τηρούνται και από άλλα συστήματα πληρωμών εξέχουσας σημασίας στη ζώνη του ευρώ, ακόμη και αν αυτά δεν είναι συστημικής σημασίας. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωσύστημα έχει προσδιορίσει πρότυπα πληρωμών μικρής αξίας με τα

⁶ Καθαρό υπόλοιπο διακανονισμού ως ποσοστό της ακαθάριστης αξίας συναλλαγών. Ένας χαμηλός λόγος συμψηφισμού υποδηλώνει υψηλό συμψηφιστικό αποτέλεσμα.

οποία θα πρέπει να συμμορφώνονται τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ, εάν αυτά διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο στην επεξεργασία και το διακανονισμό πληρωμών μικρής αξίας και εάν η ενδεχόμενη αδυναμία τους να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους θα μπορούσε να έχει μείζονες οικονομικές επιπτώσεις και να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη του κοινού στα συστήματα πληρωμών και στο νόμισμα γενικότερα.

Ο βαθμός χρηματοοικονομικού κινδύνου που θέτουν τα συστήματα εξέχουσας σημασίας στην οικονομία δεν είναι ίδιος με το βαθμό χρηματοοικονομικού κινδύνου που θέτουν τα SIPS. Για το λόγο αυτό το Ευρωσύστημα έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι Βασικές Αρχές για την αντιμετώπιση χρηματοοικονομικών κινδύνων (Βασικές Αρχές III έως VI) δεν θα πρέπει να είναι υποχρεωτικές για τα εν λόγω συστήματα. Συνεπώς, όταν εντοπίζει τέτοια συστήματα, το Ευρωσύστημα δεν θα εστιάζει κατά κύριο λόγο στους χρηματοοικονομικούς κινδύνους που ενέχει το σύστημα, αλλά θα λαμβάνει υπόψη τη συγκέντρωση της αγοράς συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας και, ειδικότερα, το βαθμό διείσδυσης στην αγορά του αντίστοιχου συστήματος. Ένα μερίδιο αγοράς ανώτερο του 25% των πληρωμών που επεξεργάζεται η αντίστοιχη αγορά πληρωμών μικρής αξίας, δηλαδή των πληρωμών των οποίων η επεξεργασία πραγματοποιείται διαμέσου διατραπεζικών συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας και διαμέσου άλλων ρυθμίσεων πληρωμών, αποτελεί ένδειξη ότι ένα σύστημα είναι εξέχουσας σημασίας.

Τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ τα οποία πρέπει να τηρούν τα πρότυπα πληρωμών μικρής αξίας παρέχουν πάντοτε υπηρεσίες συμψηφισμού και διακανονισμού και γενικώς λαμβάνουν τη μορφή αυτοματοποιημένου γραφείου συμψηφισμού (Automated Clearing House – ACH). Στα συστήματα αυτού του είδους οι εντολές πληρωμής που ανταλλάσσονται μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

ταξινομούνται και εκκαθαρίζονται ηλεκτρονικά από το ACH και διακανονίζονται από τον αντίστοιχο φορέα διακανονισμού. Σε ορισμένες χώρες, αυτές οι ρυθμίσεις υποδομής δεν λαμβάνουν απαραίτητως τη μορφή ενός ACH, αλλά πολυμερών διατραπεζικών συμφωνιών. Οι συμφωνίες αυτές έχουν επίσημο και τυποποιημένο χαρακτήρα, βασίζονται σε ιδιωτική σύμβαση ή σε νομοθετική ρύθμιση, χαρακτηρίζονται από τη συμμετοχή πολλών φορέων και διέπονται από μια σειρά κοινών κανόνων.

Τα πρότυπα επίβλεψης του Ευρωσυστήματος θα εφαρμόζονται στα συστήματα τύπου ACH και στις πολυμερείς συμφωνίες, οι οποίες πρέπει να διακρίνονται στις “ακτινωτές” (“hub and spoke”) και τις διμερείς ρυθμίσεις. Οι ακτινωτές ρυθμίσεις είναι μια συλλογή διμερών συμφωνιών. Ο λόγος για τον οποίο οι ακτινωτές και οι διμερείς συμφωνίες εξαιρούνται από τα πρότυπα πληρωμών μικρής αξίας είναι ότι ορισμένες αρχές (ιδίως αυτές που αφορούν την πρόσβαση και τη διοικητική οργάνωση) είναι τόσο γενικές, ώστε δεν μπορούν να εφαρμοστούν άμεσα σε αυτές τις ρυθμίσεις. Είναι, ωστόσο, δυνατόν το Ευρωσύστημα να εφαρμόσει ειδικά πρότυπα επίβλεψης για τις ρυθμίσεις αυτές, όπως σχέσεις ανταποκριτών μεταξύ τραπεζών και οιοної συστήματα, σε ένα μεταγενέστερο στάδιο.

2.3 Άλλα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας

Υπάρχουν και άλλα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας που δεν ανήκουν σε καμία από τις δύο προηγούμενες κατηγορίες. Τα συστήματα αυτά ασκούν μικρότερες επιδράσεις στη χρηματοπιστωτική υποδομή και την πραγματική οικονομία και, ως εκ τούτου, δεν είναι απαραίτητη η συμμόρφωσή τους προς τις Βασικές Αρχές ή τα πρότυπα πληρωμών μικρής αξίας. Τα εν λόγω συστήματα πρέπει να τηρούν τα πρότυπα επίβλεψης που έχουν ενδεχομένως οριστεί για αυτά. Σχετικά

παραδείγματα είναι τα κοινά πρότυπα επίβλεψης για συστήματα ηλεκτρονικού χρήματος και τα πρότυπα που καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο από κάθε ΕθνΚΤ.

2.4 Παρακολούθηση

Αφού προβούν στον προσδιορισμό της σπουδαιότητας ενός συστήματος πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ, η ΕΚΤ και οι ΕθνΚΤ θα το αξιολογήσουν με βάση τα σχετικά πρότυπα. Τα συστημικά σημαντικά συστήματα πληρωμών μικρής αξίας θα αξιολογούνται με βάση τις Βασικές Αρχές. Τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας που είναι εξέχουσας σημασίας για την οικονομία θα αξιολογούνται με βάση τα πρότυπα πληρωμών μικρής αξίας. Τα συστήματα που δεν ανήκουν σε καμία από τις παραπάνω κατηγορίες θα συνεχίσουν να αξιολογούνται με βάση τα πρότυπα που ισχύουν για αυτά (π.χ. τα πρότυπα που ισχύουν για τα συστήματα ηλεκτρονικού χρήματος).

Το Ευρωσύστημα θα καταστήσει σαφές ποια πρότυπα επίβλεψης θα πρέπει να τηρεί κάθε σύστημα πληρωμών μικρής

αξίας, καθώς και το βαθμό συμμόρφωσης που έχει ήδη επιτευχθεί. Τα συστήματα που δεν συμμορφώνονται πλήρως με τα αντίστοιχα πρότυπα θα πρέπει να βελτιώσουν το σχεδιασμό τους. Φυσικά, το Ευρωσύστημα θεωρεί ευπρόσδεκτη οποιαδήποτε ενέργεια εκ μέρους των διαχειριστών των συστημάτων για την εφαρμογή επιπρόσθετων προτύπων, πέραν των ελαχίστων, και την εφαρμογή επιπρόσθετων Βασικών Αρχών, αν όχι του συνόλου τους, εάν το κρίνουν σκόπιμο.

Ως συνέπεια της μετάβασης προς έναν Ενιαίο Χώρο Πληρωμών σε Ευρώ, πολλά συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ έχουν ήδη ξεκινήσει τη διαδικασία εξυγίανσης ή επανασχεδιασμού της υποδομής τους, ή εξετάζουν αυτό το ενδεχόμενο. Κατά την αξιολόγηση συστημάτων το Ευρωσύστημα θα λάβει υπόψη τις εν λόγω διαρθρωτικές αλλαγές. Συνεπώς, θα ζητείται από ένα σύστημα που βρίσκεται στη διαδικασία επανασχεδιασμού να συμμορφώνεται πλήρως με τα πρότυπα επίβλεψης μόνο μεσοπρόθεσμα. Τα συστήματα που βρίσκονται στη διαδικασία επανασχεδιασμού ή που πλησιάζουν στο τέλος του κύκλου ζωής τους μπορεί συνεπώς να εξαιρεθούν μέχρι το 2008.

3 Εφαρμογή προτύπων πληρωμών μικρής αξίας στα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ με εξέχουσα σημασία

Στις επόμενες παραγράφους, το Ευρωσύστημα σκιαγραφεί για ποιους λόγους οι διάφορες Βασικές Αρχές θα πρέπει – ή δεν θα πρέπει – να ισχύουν για τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας που είναι εξέχουσας σημασίας για την οικονομία. Δεν εξηγεί τις ίδιες τις Βασικές Αρχές. Για λεπτομερέστερη επεξήγηση και ερμηνεία των διαφόρων Βασικών Αρχών, μπορείτε να ανατρέξετε στην προαναφερθείσα έκθεση για τις Βασικές Αρχές.

3.1 Βασικές Αρχές προς τις οποίες πρέπει να συμμορφώνονται τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας

Οι Βασικές Αρχές καλύπτουν ένα αρκετά ευρύ φάσμα, ώστε να εφαρμόζονται σε μεγάλο αριθμό περιπτώσεων. Για το λόγο αυτό, η εφαρμογή ορισμένων από αυτές τις Βασικές Αρχές σε συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ εξέχουσας σημασίας για την οικονομία δεν απαιτεί κατ' ανάγκην εξίσου αυστηρή ερμηνεία όπως στην περίπτωση των SIPS. Η ερμηνεία της αντίστοιχης Βασικής Αρχής θα πρέπει να είναι ανάλογη της σημασίας του

συστήματος. Αυτή η γραμμή πολιτικής μπορεί να γίνει σαφής με τα εξής δύο παραδείγματα:

- η τήρηση της Βασικής Αρχής I από τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας που δεν είναι συστημικώς σημαντικά δεν προϋποθέτει κατ' ανάγκη εξωτερικές γνωμοδοτήσεις για την αξιολόγηση της ασφάλειας δικαίου ενός συστήματος. Οι εν λόγω γνωμοδοτήσεις μπορούν να περιοριστούν σε έρευνες ανάλογα με την περίπτωση·
- η τήρηση της Βασικής Αρχής VII δεν συνεπάγεται ότι το επίπεδο ασφαλείας, η λειτουργική αξιοπιστία και οι μηχανισμοί αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων για τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας που είναι εξέχουσας σημασίας για την οικονομία θα είναι κατ' ανάγκη πανομοιότυπα με εκείνα των SIPS.

Ωστόσο, ο αρμόδιος φορέας επίβλεψης πρέπει να εξασφαλίζει ότι τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ που είναι εξέχουσας σημασίας για την οικονομία συμμορφώνονται πλήρως με τη συγκεκριμένη Βασική Αρχή στις αντίστοιχες περιπτώσεις. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωσύστημα επαναλαμβάνει ένα από τα συμπεράσματα της έκθεσης σχετικά με τις Βασικές Αρχές, ότι δηλαδή την πρωταρχική ευθύνη για την τήρηση των σχετικών προτύπων φέρει ο διαχειριστής του αντίστοιχου συστήματος πληρωμών. Κατά την αξιολόγηση επίβλεψης όσον αφορά την τήρηση των σχετικών προτύπων από το αντίστοιχο σύστημα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ, το Ευρωσύστημα έχει μια πιο ευρεία άποψη από τον διαχειριστή, η οποία περιλαμβάνει και τις επιπτώσεις στην οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα συνολικά.

- I *Νομική βάση: Το σύστημα θα πρέπει να διαθέτει ισχυρή νομική βάση σύμφωνα με το δίκαιο κάθε εμπλεκόμενου κράτους. Τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως εξέχουσας*

οικονομικής σημασίας θα πρέπει να διαθέτουν ισχυρή νομική βάση. Οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν να αναλάβουν χρηματοοικονομικούς κινδύνους, εάν δεν είναι σαφείς και εκτελεστοί οι κανόνες και οι διαδικασίες του συστήματος.

- II *Κατανόηση των χρηματοοικονομικών κινδύνων: Οι κανόνες και οι διαδικασίες του συστήματος θα πρέπει να επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να κατανοούν σαφώς την επίδραση του συστήματος σε καθέναν από τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους τους οποίους αναλαμβάνουν λόγω της συμμετοχής τους σ' αυτό. Οι συμμετέχοντες στα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως εξέχουσας οικονομικής σημασίας θα πρέπει να κατανοούν τους κινδύνους τους οποίους αναλαμβάνουν λόγω της συμμετοχής τους σε αυτά. Θα πρέπει να είναι σαφές για τους συμμετέχοντες ποιους κινδύνους φέρει ο καθένας και σε τι βαθμό. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να παρέχονται σε μεγάλο βαθμό από τους κανόνες και τις διαδικασίες ενός συστήματος, όπου θα πρέπει να ορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις όλων των εμπλεκόμενων.*

- VII *Ασφάλεια και λειτουργική αξιοπιστία: Το σύστημα θα πρέπει να παρέχει υψηλό βαθμό ασφαλείας και λειτουργικής αξιοπιστίας και να προβλέπει μηχανισμούς αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων για την έγκαιρη ολοκλήρωση της ημερήσιας επεξεργασίας των πληρωμών. Όπως ακριβώς η οικονομία στο χρηματοοικονομικό επίπεδο βασίζεται στα συστήματα πληρωμών μεγάλης αξίας για το διακανονισμό των χρηματοοικονομικών συναλλαγών, έτσι και η πραγματική οικονομία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ύπαρξη συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας. Για το λόγο αυτό, τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως*

εξέχουσας σημασίας θα πρέπει να είναι ασφαλή, λειτουργικώς αξιόπιστα και να προβλέπουν μηχανισμούς για την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων.

VIII *Αποδοτικότητα: Το σύστημα θα πρέπει να αποτελεί ένα μέσο διενέργειας των πληρωμών το οποίο να είναι πρακτικό για τους χρήστες και αποδοτικό για την οικονομία.*

Όλα τα συστήματα τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως εξέχουσας σημασίας θα πρέπει να είναι πρακτικά για τους χρήστες τους και αποδοτικά για την οικονομία. Οι πόροι θα πρέπει να χρησιμοποιούνται αποδοτικά. Συνήθως απαιτείται ένας συμβιβασμός ανάμεσα στην ελαχιστοποίηση του κόστους και την επίτευξη άλλων στόχων, όπως η ασφάλεια. Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού των συστημάτων πληρωμών θα πρέπει να περιορίζουν το κόστος με το να είναι πρακτικοί, βάσει των συγκεκριμένων συνθηκών του συστήματος, και με το να λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις των συστημάτων στο σύνολο της οικονομίας. Σε περιπτώσεις όπου αυτό μπορεί να αυξήσει τη συνολική αποδοτικότητα των συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην εφαρμογή διεθνών προτύπων (π.χ. SWIFT, BIC, IBAN, IPI) στα εθνικά συστήματα πληρωμών μικρής αξίας, τα οποία καθιστούν δυνατή την αυτόματη επεξεργασία τόσο των εγχώριων όσο και των διασυνοριακών συναλλαγών.

IX *Κριτήρια πρόσβασης: Το σύστημα θα πρέπει να έχει αντικειμενικά και δημοσιοποιημένα κριτήρια συμμετοχής, τα οποία να επιτρέπουν δίκαιη και ανοικτή πρόσβαση.*

Τα κριτήρια συμμετοχής όλων των συστημάτων τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως εξέχουσας σημασίας θα πρέπει να είναι αντικειμενικά και να έχουν δημοσιοποιηθεί. Τα κριτήρια

πρόσβασης που ενθαρρύνουν τον ανταγωνισμό μεταξύ των συμμετεχόντων συντελούν στην παροχή αποδοτικών και χαμηλού κόστους υπηρεσιών πληρωμών. Για το λόγο αυτό, η πρόσβαση θα πρέπει γενικώς να είναι ελεύθερη και ανοικτή. Ωστόσο, μπορεί να είναι σκόπιμη η επιβολή περιορισμών στην πρόσβαση, προκειμένου να προστατεύονται οι συμμετέχοντες από αδικαιολόγητους κινδύνους που απορρέουν από τη συμμετοχή τρίτων.

X *Διοικητική οργάνωση: Η διοικητική οργάνωση του συστήματος θα πρέπει να είναι αποτελεσματική, να υπόκειται σε υποχρέωση λογοδοσίας και να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια.*

Η διοικητική οργάνωση των συστημάτων τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως εξέχουσας σημασίας θα πρέπει να είναι αποτελεσματική, να υπόκειται σε υποχρέωση λογοδοσίας και να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια. Η οργάνωση αυτή αποτελεί τη δομή μέσω της οποίας καθορίζονται και επιτυγχάνονται οι γενικοί στόχοι του συστήματος και μέσω της οποίας παρακολουθούνται οι επιδόσεις. Θα πρέπει, επίσης, να παρέχει κατάλληλα κίνητρα, ώστε τα διοικητικά στελέχη να θέτουν στόχους που είναι προς το συμφέρον του συστήματος, των συμμετεχόντων σε αυτό και του κοινού γενικότερα. Η διοικητική οργάνωση θα πρέπει να εξασφαλίζει τη λογοδοσία προς τα αρμόδια όργανα και να είναι διαφανής, έτσι ώστε όλοι όσοι επηρεάζονται από τα συστήματα αυτά να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που τους αφορούν.

3.2 Άλλες Βασικές Αρχές

Οι παρακάτω Βασικές Αρχές δεν είναι υποχρεωτικές για τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ εξέχουσας σημασίας για την οικονομία, αλλά, όπως

προαναφέρθηκε, το Ευρωσύστημα θα θεωρούσε ευπρόσδεκτη την εφαρμογή του συνόλου των Βασικών Αρχών εκ μέρους των διαχειριστών των συστημάτων, εάν το κρίνουν σκόπιμο.

IV Άμεσος οριστικός διακανονισμός: Το σύστημα θα πρέπει να παρέχει άμεσο οριστικό διακανονισμό κατά την ημερομηνία αξίας, κατά προτίμηση στη διάρκεια της ημέρας και τουλάχιστον στο τέλος της ημέρας.

Ένας ιδιαίτερα επιθυμητός στόχος για τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ

Σε ένα SIPS, είναι σημαντικό ο οριστικός διακανονισμός, δηλαδή η χρέωση και η πίστωση των λογαριασμών των συμμετεχόντων, να πραγματοποιείται κατά την ίδια την ημερομηνία αξίας, κατά προτίμηση μάλιστα στη διάρκεια της ημέρας, έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να μην αναλαμβάνουν αδικαιολόγητους πιστωτικούς κινδύνους. Εφόσον γενικώς τα συστήματα αυτά αφορούν πληρωμές μεγάλης αξίας ή πληρωμές για το διακανονισμό συναλλαγών στις χρηματοπιστωτικές αγορές, είναι επιτακτική ανάγκη οι συμμετέχοντες να γνωρίζουν, για λόγους διαχείρισης κινδύνων, ότι οι συναλλαγές αυτές έχουν διακανονιστεί οριστικά στη διάρκεια ή στο τέλος της ημερομηνίας αξίας. Για τις πληρωμές μικρής αξίας τα ποσά είναι μικρότερα και στις περισσότερες περιπτώσεις οι δικαιούχοι δεν αποδίδουν ανάλογη σημασία στον άμεσο οριστικό διακανονισμό. Εφόσον, όπως εξηγείται παρακάτω, το Ευρωσύστημα δεν απαιτεί από τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ να τηρούν τις Βασικές Αρχές III και V, δεν θα ήταν λογικό να απαιτείται διακανονισμός κατά την ημερομηνία αξίας χωρίς να απαιτούνται μέτρα για την εξασφάλιση της επίτευξης έγκαιρου διακανονισμού στην περίπτωση αδυναμίας ενός συμμετέχοντος να

εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Συνεπώς, ο διακανονισμός κατά την ημερομηνία αξίας δεν χρειάζεται να καταστεί υποχρεωτικός για τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας στη ζώνη του ευρώ.

Εντούτοις, εάν τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας δεν προβλέπουν οριστικό διακανονισμό κατά την ημερομηνία αξίας, η χρεωστική θέση των συμμετεχόντων θα μπορούσε να διαρκέσει περισσότερες ημέρες (π.χ. ένα σαββατοκύριακο). Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να αποφευχθεί στα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως εξέχουσας σημασίας, εάν ο οριστικός διακανονισμός πραγματοποιηθεί κατά την ημερομηνία αξίας.⁷ Η πρόοδος της τεχνολογίας επιτρέπει την ύπαρξη τέτοιου είδους χαρακτηριστικών σε ένα σύστημα, χωρίς ιδιαίτερη οικονομική επιβάρυνση. Για το λόγο αυτό, ο διακανονισμός κατά την ημερομηνία αξίας θα πρέπει να αποτελέσει έναν ιδιαίτερα επιθυμητό στόχο για τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας σε ευρώ τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως εξέχουσας σημασίας.

III Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων: Το σύστημα θα πρέπει να έχει σαφώς καθορισμένες διαδικασίες για τη διαχείριση των πιστωτικών κινδύνων και των κινδύνων ρευστότητας, οι οποίες να προσδιορίζουν τις αντίστοιχες αρμοδιότητες του διαχειριστή του συστήματος και των συμμετεχόντων και να παρέχουν κατάλληλα κίνητρα για τη διαχείριση και τον περιορισμό των κινδύνων αυτών.

Τα χαρακτηριστικά διαχείρισης κινδύνων (π.χ. “δεξαμενή” ενεχύρων,

⁷ Για τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας ο διακανονισμός κατά την ημερομηνία αξίας δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι ο διακανονισμός πρέπει να πραγματοποιείται την ημερομηνία κατά την οποία η εντολή πληρωμής υποβάλλεται στο σύστημα. Η αρχή αυτή θα μπορούσε επίσης να τηρείται, εάν ο διακανονισμός πραγματοποιείται εντός μικρού χρονικού διαστήματος μετά την υποβολή της εντολής πληρωμής, εφόσον η οριστική χρέωση και πίστωση ολοκληρώνονται κατά την ίδια ημερομηνία και οι συμμετέχοντες δεν αναλαμβάνουν πιστωτικό κίνδυνο μέχρι την επόμενη ημέρα.

ανώτατα χρεωστικά όρια) σαφώς ενισχύουν την ασφάλεια ενός συστήματος πληρωμών. Ωστόσο, θα πρέπει να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της ασφάλειας και της αποδοτικότητας. Είναι συνεπώς σαφές ότι οι απαιτήσεις ασφαλείας για τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας θα πρέπει να είναι διαφορετικές από ό,τι για τα συστήματα πληρωμών μεγάλης αξίας, επειδή διαφέρει ο βαθμός του κινδύνου τον οποίο αυτά συνεπάγονται. Οι διαχειριστές του συστήματος θα πρέπει να εξετάσουν ποια μέσα διαχείρισης κινδύνων θα ήταν τα πλέον κατάλληλα για το σύστημα που διαχειρίζονται.

- V Διακανονισμός σε συστήματα πολυμερούς συμψηφισμού: Ένα σύστημα στο οποίο πραγματοποιείται πολυμερής συμψηφισμός θα πρέπει, τουλάχιστον, να είναι σε θέση να εξασφαλίζει την έγκαιρη ολοκλήρωση των ημερήσιων διακανονισμών σε περίπτωση αδυναμίας του συμμετέχοντος με τη μεγαλύτερη χρεωστική θέση. Όπως ήδη αναφέρθηκε στη Βασική Αρχή III παραπάνω, θα πρέπει να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της ασφάλειας και της αποδοτικότητας για κάθε σύστημα πληρωμών μικρής αξίας. Εάν οι φορείς παροχής του συστήματος κρίνουν σκόπιμο να μη συμπεριλάβουν χαρακτηριστικά διαχείρισης κινδύνων στα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας, υπάρχει σαφής κίνδυνος, σε περίπτωση κατά την οποία ένας συμμετέχων αδυνατεί να διακανονίσει τη θέση του, τα εν λόγω συστήματα να μη μπορούν να ολοκληρώσουν το διακανονισμό για

την ημέρα εκείνη. Οι διαχειριστές των συστημάτων θα πρέπει να εξετάσουν με ποιο τρόπο τα συστήματά τους μπορούν να επιτυγχάνουν έγκαιρο διακανονισμό στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό σε μια τέτοια περίπτωση.

- VI Περιουσιακά στοιχεία διακανονισμού: Τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για το διακανονισμό θα πρέπει κατά προτίμηση να αντιπροσωπεύουν απαίτηση έναντι της κεντρικής τράπεζας. Στις περιπτώσεις όπου χρησιμοποιούνται άλλα περιουσιακά στοιχεία, αυτά θα πρέπει να ενέχουν μικρό ή μηδενικό πιστωτικό κίνδυνο και μικρό ή μηδενικό κίνδυνο ρευστότητας.

Ο διακανονισμός σε χρήμα κεντρικής τράπεζας δεν εκθέτει τους συμμετέχοντες στα συστήματα πληρωμών σε πιστωτικό κίνδυνο οφειλόμενο σε αθέτηση υποχρεώσεων εκ μέρους του φορέα διακανονισμού. Για το λόγο αυτό, το χρήμα κεντρικής τράπεζας είναι το ασφαλέστερο περιουσιακό στοιχείο μέσω του οποίου μπορεί να γίνει διακανονισμός. Δεδομένου ότι τα συστήματα πληρωμών μικρής αξίας υπό κανονικές συνθήκες δεν είναι συστημικής σημασίας, ο βαθμός κινδύνου που ενέχουν δεν φαίνεται να δικαιολογεί τον υποχρεωτικό διακανονισμό σε χρήμα κεντρικής τράπεζας. Αυτός ο διακανονισμός θα πρέπει να είναι προαιρετικός, αλλά εάν ένας φορέας παροχής συστήματος αποφασίσει να χρησιμοποιήσει χρήμα εμπορικής τράπεζας για διακανονισμό, η εμπορική τράπεζα θα πρέπει να διαθέτει επαρκή φερεγγυότητα.

4 Αναγγελία των συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας στο πλαίσιο της οδηγίας σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού (ΟΑΔ)

Η εν λόγω οδηγία αυξάνει την ασφάλεια δικαίου όσον αφορά την εκτέλεση εντολών μεταβίβασης και τον συμψηφισμό σε περίπτωση που κινείται διαδικασία

αφερεγγυότητας κατά ενός συμμετέχοντος. Ως εκ τούτου, το Ευρωσύστημα θεωρεί θετικό το γεγονός ότι όλα τα SIPS στη ζώνη του ευρώ έχουν αναγγελθεί

στο πλαίσιο της ΟΑΔ. Επιπλέον, το Ευρωσύστημα φρονεί ότι θα ήταν χρήσιμο να αναγγέλλονται και τα μη SIPS, ειδικότερα όσα είναι εξέχουσας σημασίας, στο πλαίσιο της ΟΑΔ. Αναγνωρίζει ότι η αναγγέλλουσα αρχή μπορεί να λαμβάνει υπόψη τις συνθήκες που επικρατούν σε εθνικό επίπεδο, όταν αποφασίσει να προβεί στην εν λόγω αναγγελία.

Το Ευρωσύστημα είναι της άποψης ότι τα ειδικά χαρακτηριστικά των συστημάτων πληρωμών μικρής αξίας καθιστούν επιθυμητή την αναγγελία αυτών των συστημάτων στο πλαίσιο της ΟΑΔ. Η εκτεταμένη συμμετοχή αλλοδαπών φορέων στα συστήματα πληρωμών είναι πιθανόν να συνεπάγεται ιδιαίτερους νομικούς κινδύνους, εάν τυχόν το δίκαιο στο οποίο υπάγεται ο αλλοδαπός συμμετέχων, ο οποίος έχει πρόσβαση στο σύστημα πληρωμών μέσω υποκαταστήματος ή εξ αποστάσεως, δεν είναι πλήρως συμβατό με το δίκαιο που διέπει το σύστημα. Οι νόμοι που διέπουν, παραδείγματος χάριν, τα ενέχυρα, τον συμψηφισμό, το

αμετάκλητο του διακανονισμού ή την αφερεγγυότητα στη χώρα του συμμετέχοντος ενδέχεται να διαφέρουν από τους αντίστοιχους νόμους της χώρας, όπου εδρεύει το σύστημα πληρωμών. Κατά την άποψη του Ευρωσυστήματος, οι αρνητικές επιπτώσεις για τα συστήματα πληρωμών σε περίπτωση αφερεγγυότητας ενός αλλοδαπού συμμετέχοντος θα μπορούσαν να μετριαστούν, εάν το οικείο σύστημα αναγγελθεί στο πλαίσιο της ΟΑΔ. Στις περιπτώσεις αυτές, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή του εν λόγω συμμετέχοντος ή συνδέονται με αυτήν θα καθορίζονται με βάση το δίκαιο που διέπει το σύστημα. Ένα άλλο πλεονέκτημα που συνεπάγεται η αναγγελία ενός συστήματος είναι ότι, όταν κάποια δικαστική ή διοικητική αρχή (συμπεριλαμβανομένων και αρχών ξένων χωρών) εκδίδει απόφαση έναρξης διαδικασίας αφερεγγυότητας για ένα συγκεκριμένο συμμετέχοντα, το σύστημα ενημερώνεται αμέσως για την έναρξη της διαδικασίας αφερεγγυότητας και μπορεί να προβεί άμεσα στις κατάλληλες ενέργειες.

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2003

Διεύθυνση: Kaiserstrasse 29, D-60311 Frankfurt am Main, Germany

Ταχυδρομική θυρίδα: Postfach 16 03 19, D-60066 Frankfurt am Main, Germany

Τηλέφωνο: +49 69 1344 0, Ίντερνετ: <http://www.ecb.int>, Φαξ: +49 69 1344 6000, Τέλεξ: 411 144 ecb d

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

ISSN 1725-6143 (έντυπη μορφή)

ISSN 1725-6240 (ηλεκτρονική μορφή)